

Stručni rad

„PISANJE NA LEĐIMA“

RADIONICA PREVENCIJE NASILNIČKOG PONAŠANJA MEĐU

UČENICIMA

Zoran Hercigonja, mag.edu.inf.

Sažetak

U sklopu razrednog projekta „Prevenција nasilničkog ponašanja među učenicima“ provedena je radionica „Pisanje na leđima“ kojom se dotaknuo kontekst nasilja iz „zasjede“, gdje su učenici neizravnim putem izrazili svoja mišljenja i stavove o učenicima koji su sjedili do njih. Cilj ove radionice, bio je osvijestiti učenike o činjenici kako često neizravnim putem uzimamo preveliku slobodu nepromišljeno izražavajući svoja nezadovoljstva drugima ujedno vrijeđajući te druge oko sebe. Radionica je također trebala omogućiti razvoj empatije i prosocijalnog ponašanja među učenicima te usmjeriti učenike u razvoju samopouzdanja i sigurnosti oko sebe.

Ključne riječi: prosocijalno ponašanje, nasilje, prevencija

1.UVOD

Međuvršnjačko nasilje u školskoj okolini, manifestira se na različite načine, najčešće kao fizičko maltretiranje i nanošenje fizičkih ozlijeđe drugim učenicima. Fizičko nasilje prati također i poznati oblik verbalnog nasilja i zlostavljanja, koje se manifestira kroz izrugivanje, javno omalovažavanje, povredu dostojanstva osobe. Iako postoji više tipova međuvršnjačkog nasilja u školama; navedeni tipovi su najučestaliji. Na pojavu nasilja reagira se tek onda kada se pojave prve ozbiljne posljedice takvog ponašanja. Često ignoriramo ranije uzroke nasilničkog ponašanja ili njegove prvotne znakove koji su vrlo teško prepoznatljivi, a mogu biti od velike pomoći kod utvrđivanja nasilničkog ponašanja među učenicima. Škole se trude spriječiti pojavu nasilnog ponašanja među djecom u školi radom na primarnoj prevenciji razvijanjem prosocijalnog ponašanja uključivanjem učenika u suradnički i timski rad na nekoj aktivnosti kojom uče životne vještine. Školski stručni suradnici se također trude čestim intervencijama i projektima uključiti učenike u razvijanje samopouzdanja, potvrđivanja sigurnosti i stvaranja pozitivne slike o sebi. Uz spomenute intervencije, zanemaruju se neizravni načini izražavanja učenikovih stavova prema drugom učeniku. Učenici će mnogo jednostavnije izraziti svoje mišljenje i stav prema drugom učeniku neizravnim načinom izražavanja. Tako će biti lakše utvrditi trenutno stanje samopouzdanja tog učenika i njegovu sigurnost u njega samoga. Upravo se tom problematikom bavila provedena radionica.

2.MATERIJALI, CILJEVI METODE I TIJEK RADIONICE

Radionica „Pisanje na leđima“ provedena je u VII. Osnovnoj školi Varaždin na satu razrednog odjela nad učenicima 6. razreda. Radionici je prisustvovala grupa od petnaest učenika 6. razreda. Radionica je dio razrednog projekta „**PREVENCIJE NASILNIČKOG PONAŠANJA MEĐU UČENICIMA**“. Temeljni ciljevi radionice, bili su povezani s ciljevima spomenutog razrednog projekta.

Ciljevi:

- Spriječiti pojavu nasilnog ponašanja među djecom u školi radom na primarnoj prevenciji (razvijanjem samopouzdanja učenika i pozitivne slike o sebi, učenjem životnih vještina)
- Razvijati empatiju i prosocijalno ponašanje te poticati druženje, suradnju i prijateljske odnose među učenicima
- Informirati učenike i roditelje o vrstama i oblicima nasilja i zlostavljanja te o mogućim mjerama prevencije
- Podučiti djecu kako ispravno reagirati na nasilje i zaštititi sebe i druge.

Temeljni cilj radionice bio je preko vođenih aktivnosti dovesti učenike do zaključka da se osjećamo moćnije i jače vrijeđajući druge te da je to odraz naše nesigurnosti, nedostatka samopouzdanja te da nam vrijeđanje služi kao paravan da bismo prikriili svoje slabosti i sigurnost u same sebe.

Materijali i metode:

Za ostvarenje navedene radionice bilo je potrebno:

- petnaestak papira u boji,
- selotejp traka
- flomaster za pisanje
- plave omotnice
- bijeli origami ukrasi u obliku golubice.

Tijek aktivnosti:

Petnaest učenika 6. razreda od čega deset učenica i pet učenika sudjelovali su u radionici. Najprije su razmjestili školske klupe i stolice posložili u krug. Između stolaca su ostavili dovoljan razmak tako da su se mogli okretati oko stolca za 180°. Učenici su mogli birati pokraj koga će sjediti u aktivnostima radionice.

Prva aktivnost

Prva aktivnost je bila uzajamna masaža žeda. Učenici su se okrenuli najprije svojem desnom susjedu i laganim pokretima ruku masirali leđa otvorenih dlanova. Prilikom provedbe ove aktivnosti, vladao je blagi žamor i smijeh. U istoj vježbi učenici su se okrenuli do svojeg susjeda ulijevo i nastavili blagu masažu leđa. Atmosfera je bila vrlo ugodna i vladao je blagi žamor.

Druga aktivnost

Nakon te vježbe, učenici su se trebali ponovno okrenuti svojem desnom susjedu i grubljom masažom masirati leđa susjeda stisnutih šaka. Istu radnju, ponovili su i okrenuvši se susjedu slijeva. Atmosfera blagog žamora je postepeno prelazila u negodovanje, nezadovoljstvo i grube komentare pojedinih učenika.

Treća aktivnost

Po završetku te aktivnosti, učenici su se vratili u prvotni položaj. Svakome od njih, razrednik je podijelio jedan A4 papir u boji, selotejp traku i flomastere za pisanje. Učenicima trebali svojem prvom susjedu na leđa nalijepiti papir i čekati daljnje upute.

Četvrta aktivnost

Nakon uspješnog pričvršćivanja papira na leđa, učenici su se trebali okrenuti lijevom susjedu i napisati prvu asocijaciju vezanu za osobu ispred sebe na papir na leđima. Nakon toga su se okrenuli desnom susjedu i ponovili istu proceduru.

Tada je uslijedilo pitanje od strane razrednika: „Kako se sada osjećaš kada ti netko piše po leđima?“ Na to pitanje su učenici odgovarali pojedinačno u krugu. Najčešći odgovor je bio: „Osjećam se glupo“. No pokreti učenika su govorili nešto drugo. Učenici su bili dosta uznemireni i nesigurni. Uslijedilo je i drugo pitanje: „Čega se najviše bojiš da ti piše na leđima?“ Na to pitanje učenici nisu odgovarali. Izmotavali su se i tražili način kako bi izbjegli to pitanje. Pokreti učenika odavali su nervozu i uznemirenost.

Peta aktivnost

Po završetku te aktivnosti, učenici su svojem susjedu s desna trebali na leđa napisati što žele promijeniti na osobi ispred sebe (Što želiš promijeniti na drugome ispred sebe?). Isto su trebali ponoviti i na susjedu s lijeva.

Šesta aktivnost

Nakon te aktivnosti uslijedilo je čitanje sadržaja listića. Svaki učenik je u krugu na glas pročitao sadržaj lista skinutog s leđa. Odgovori na pitanje „Što želiš promijeniti na drugome ispred sebe?“ najčešći odgovori su bili: Želim da promijeni majicu jer jo bolje stoji plava...Želim da češće igramo nogomet...Ništa. Odgovori su se odnosili najčešće na neke uobičajene stvari poput odijevanja, izgleda i druženja, a opet neki su napisali samo Ništa da bi se što prije riješili pitanja. Kada smo se vratili na raniji sadržaj gdje su učenici trebali napisati prvu asocijaciju vezanu za osobu ispred sebe, postali su uznemireni. Poneki učenici su odbijali pročitati sadržaj papira. Pregledom tog sadržaja, došlo se do zaključka da je sadržaj bio uvredljiv i nanosio povredu osobe. Naravno nije se radilo o neprimjerenom rječniku, ali je sadržaj odražavao vrlo neugodne i uvredljive misli o drugim učenicima.

Taj sadržaj nastavnik nije pročitao na glas zbog zaštite osobe svakog pojedinog učenika. No on je postao vrlo dobar materijal prema kojem su vodile aktivnosti radionice. Nastavnik je na temelju toga vodio razgovor s učenicima kako se ponekad osjećamo moćnije i jače vrijeđajući druge te da to često predstavlja paravan i dokaz da tako skrivamo vlastitu nesigurnost i slabosti. Nakon toga su uslijedila pitanja kojima se smanjila napetost među učenicima: „Jeste li mislili da je to što ste napisali moglo povrijediti nekoga?“ i „Možemo li se šaliti, a da pritom ne povrijedimo druge? “. To su bila pitanja nad kojima su učenici razmišljali.

Sedma aktivnost

Za kraj učenici su dobili plave omotnice u kojima se nalazio origami ukras bijele golubice, simbol mira i praštanja. Učenici su trebali na krilo golubice napisati „poruku mira“ i u plavoj omotnici darovati odabranoj osobi unutar kruga.

3.ZAKLJUČAK

Provedena radionica, vrlo je uspješno odrađena s važnom porukom: „Vrijeđanje drugih služi kao paravan iz a kojega skrivamo vlastitu nesigurnost i slabost.“ Također učenici su se suočili s neizravnim oblikom nasilja. Iskusili su osjećaj krivnje, grižnju savjest zbog sadržaja koje su uputili učenicima ispred sebe. Radionica je bila jedan praktičan način za demonstraciju nasilja prije manifestacije istog s ozbiljnim posljedicama na štetu učenika. Cilj ove radionice: osvijestiti učenike o činjenici kako često neizravnim putem uzimamo preveliku slobodu nepromišljeno izražavajući svoja nezadovoljstva drugima ujedno vrijeđajući te druge oko sebe u potpunosti je ostvaren s pozitivnim rezultatom.